

УДК 342.9 (477)

Олексій ОСТАПЕНКО

Національний університет “Львівська політехніка”,
професор кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
oleksiy.i.ostapenko@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-0042-6509

Ірина ХОМИШИН

Національний університет “Львівська політехніка”,
професор кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
iryna.y.khomyshyn@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-6180-3478

ПРО ОЗНАКИ І КАТЕГОРІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

<http://doi.org/10.23939/law2025.45.185>

© Остапенко О., Хомишин І., 2025

Серед тенденцій розвитку національного адміністративного права України тривалий час надається увага: загальнотеоретичним питанням реформування адміністративного права, що пов'язано з Європейським вибором розвитку України; розглядам питань, які характеризують види, форми і способи публічного управління та його складові частини; конституційному закріпленню адміністративно-правового статусу людини і громадянина у відносинах з державою (насамперед з публічною адміністрацією); розвитку надання управлінських послуг фізичним і юридичним особам з метою забезпечення їх інформованості про доступ і можливості реалізації конституційних прав і свобод; розвитку адміністративного судочинства в Україні, що стало основою для формування адміністративно-процесуального права.

Отже, далеко не повний перелік новацій, що розвиваються і стають об'єктом адміністративного права, мають загальну конституційну основу. Застосування конституційних положень для пояснення значення і ролі адміністративного права в регулюванні суспільних відносин потребує аналізу ознак і категорій, які за своєю сутністю та особливостями мають спільні теоретичні характеристики з адміністративним правом країни Європейського Союзу (далі – ЄС), адміністративним правом адміністрації ЄС, адміністративним правом Європейського співтовариства [1, с. 444–448].

За допомогою аналізу та порівняння встановлені позитивні тенденції розвитку адміністративного права з урахуванням властивих йому ознак і категорій, наявність яких

потребує узгоджень з особливостями і закономірностями, що характеризують адміністративне право країн Європи у сфері публічного управління.

Ключові слова: Європейський Союз, публічне управління, предмет, категорії, принципи адміністративного права, адміністративно-правові норми.

Постановка проблеми. Україна відповідно до норм, закріплених у Конституції, є правовою державою. Це означає, що розвиток національного права та окремих його галузей здійснюється на основі Конституції України. Сучасний розвиток української держави і суспільства має закріплення нових відносин адміністративно-правового змісту, які, на жаль, не висвітлюють в окремих випадках властивих їм ознак і категоріального апарату їх використання. Особливо це стосується ознак, які характерні для норм адміністративного права країн Європейського Союзу та їх співвідношення і застосування суб'єктами публічного управління України.

Формально терміни “ознака”, “категорія” мають пояснення у словниках і довідниках [2, с. 990; с. 83; с. 366; с. 171–172], що дає змогу їх використання як загальних наукових понять з метою пояснення сутності проблеми дослідження, пов'язаної з характеристикою ознак [3, с. 75] і закономірностей зв'язків, відносин, що у своїй сукупності мають системний характер, до якого належать правові інститути адміністративного права [4, с. 43].

Аналіз дослідження проблеми. Адміністративне право України з часу проголошення незалежності і суверенітету нашої країни регулює відносини, що пов'язані з реалізацією та забезпеченням прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб у відносинах з органами публічного управління, відносинах з органами державної влади країн Європейського Союзу та інших держав [1, с. 444–448]. Про зменшення розбіжностей і невідповідностей, пов'язаних із застосуванням норм адміністративного права, наголошують В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко [3, с. 34–35] та інші дослідники. Це означає, що актуальною є потреба у дослідженні ознак, які характеризують державу, діяльність органів публічного управління у сфері регулювання адміністративно-правових відносин та їх забезпечення нормами адміністративного права.

Метою статті є дослідження правового впливу ознак, що характеризують сутність і складові частини категоріального апарату адміністративного права на сучасному етапі його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Адміністративне право України є однією з важливих галузей національного права, призначення якого полягає у регулюванні суспільних відносин нормами адміністративного права. Сукупність широкого переліку правових інститутів адміністративного права свідчить про потребу дослідження впливу ознак, що характеризують складові частини відносин, врегульованих нормами адміністративного права, та їхню спорідненість з нормами Європейського адміністративного права.

Загальне визначення поняття адміністративного права характеризує його як окрему галузь права, що має систему адміністративних норм, покликаних регулювати суспільні відносини, які виникають, функціонують та припиняють свою дію у сфері публічного управління з метою захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Одним з основних завдань адміністративного права, як у минулі часи, так і сьогодні, є встановлення з боку законодавця чітко окреслених правил, пов'язаних з характером та обсягом владних повноважень, наданих суб'єктам у сфері публічного управління під час їх реалізації. Наявність цих правил має тісний зв'язок з предметом адміністративно-правового регулювання

(зазвичай це суспільні відносини, врегульовані нормами адміністративного права), для якого важливі такі ознаки:

- 1) однією зі сторін адміністративно-правових відносин є суб'єкт владних повноважень у сфері публічного управління;
- 2) владні повноваження суб'єкта залежать від його публічного правового статусу та рівня владного впливу на регулювання відносин у сфері публічного управління;
- 3) делегування державою владних повноважень, пов'язаних з управлінням економічною, соціально-культурною та адміністративно-політичною сферами, органам місцевого самоврядування, громадським організаціям та окремим недержавним інститутам;
- 4) надання фізичним і юридичним особам адміністративних послуг, що стосуються реєстрації, видання дозволів, легалізації актів цивільного стану, визнання адміністративно-правового статусу;
- 5) наявність взаємозв'язку між внутрішньою організацією і діяльністю апаратів усіх державних органів, яка пов'язана з проходженням державної служби або служби в органах місцевого самоврядування;
- 6) відносини відповідальності публічної адміністрації (суб'єктів владних повноважень) у разі конфлікту та/або порушення адміністративної справи;
- 7) заходи державного впливу, які застосовуються до порушників у сфері публічного управління.

Урахування загальних та особливих (спеціальних) ознак адміністративного права дає змогу висвітлювати як зовнішні, так і внутрішні зв'язки між складовими адміністративного права. Зазначимо, що розвиток національного адміністративного права варто розглядати з урахуванням нових політичних, соціально-економічних, ідеологічних відносин, які потребують нових за змістом і призначенням пояснень за допомогою порівняльного аналізу нової адміністративно-правової лексики, що використовується у країнах ЄС, але не має правового закріплення в національному адміністративному праві, що впливає на її різне тлумачення як законодавче з боку уповноважених на це суб'єктів, так і на доктринальне з боку науковців.

Науковий аналіз положень, що характеризують теоретичні правові аспекти адміністративного права країн ЄС, свідчить, що Європейське адміністративне право – це самостійна наука, галузь і навчальна дисципліна, що є закономірним результатом європейських адміністративних конвергенційних процесів, спрямованих на зменшення розбіжностей і невідповідностей між відокремленими публічними адміністраціями Європейських країн [3, с. 34–35]. З огляду на це слово, “ознака” за своїм наповненням виражає властивість. Якість предмета, що має значення і свідчить про рівнозначність [5, с. 390], або “суміщення”, яке передбачає збіг, поєднання між складовими цілого предмета та його частинами [2, с. 628]. Наприклад, до ознак, що характеризують державу, належать: територія, яка визнана світовою спільнотою; люди, що пов'язані з державою громадянством та/або підданством; публічна влада; податки; норми права; державний примус, який застосовується державою для захисту від порушення норм; зовнішні атрибути держави (герб, гімн, прапор); права, свободи громадян [6].

Термін “категорія” походить від грецького *Kategoria* – зазвичай відображає закономірні зв'язки й відношення, що існують в реальній дійсності, а також як родові поняття предметів, явищ, які мають спільні ознаки. Водночас категорія є основним логічним поняттям, що відбиває найзагальніші закономірні зв'язки й відношення, які існують у реальній дійсності. Категорія – родові поняття, що означає розряд предметів, явищ ... або їхню спільну важливу ознаку [2, с. 296].

Категорію як поняття ввели у науковий обіг Аристотель і Платон, які назвали категорію формою думки, що позначає основні ряди буття [2, с. 83; с. 171–172].

Академік Ю. С. Шемшученко до поняття “категорії права” зараховує найзагальніші типові поняття, що вживаються у праві та є засобами конструювання і розуміння права як системного

утворення для регулювання суспільних відносин [7, с. 366]. В адміністративному праві поняття “категорія” варто тлумачити як вихідне поняття, за допомогою якого є можливою характеристика окремих об’єкта, предмета та інших адміністративно-правових інститутів пізнання [2, с. 171–172].

Водночас до основоположних категорій адміністративного права авторський колектив посібника “Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні” (2019 р.) зараховує публічне адміністрування, суб’єкти публічного адміністрування – органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, інші суб’єкти, що наділені владними повноваженнями [8, с. 5–6]. Крім того, категорії як засоби в адміністративному праві використовуються з метою систематизації окремих його інститутів та розуміння їх взаємовідносин і взаємодії між собою. Зазначимо, що адміністративно-правові категорії – це найбільш загальні фундаментальні та глибокі поняття в адміністративному праві, що є межею наукових узагальнених відносин врегульованих нормами адміністративного права.

Загальні ознаки адміністративного права виокремлюють його серед інших галузей права, і водночас ці ознаки притаманні іншим галузям права, кожна з яких має суб’єкти у тій чи іншій сферах суспільних відносин. До таких ознак належать: 1) державна забезпеченість і гарантованість реалізації норм суб’єктами адміністративного права та інших галузей права; 2) нормативність, яка свідчить про врегульованість суспільних відносин між суб’єктами, нормами адміністративного права; 3) формальна визначеність суспільних відносин між суб’єктами за допомогою норм адміністративного та інших галузей права.

Авторський колектив підручника “Адміністративне право України. Повний курс” (2018 р.) до загальних ознак адміністративного права зараховує:

1) наявність юридичної природи, що властива суб’єктам адміністративно-правових відносин;

2) діяльність суб’єктів адміністративного права до певної міри обмежена “принципом зв’язаності правом”, тобто дії суб’єктів адміністративного права передбачають певний спосіб і порядок;

3) первинними ознаками є обов’язки, а похідними є права суб’єктів адміністративного права;

4) суб’єктам адміністративного права притаманна адміністративна правоздатність і дієздатність [3, с. 75].

Зокрема до ознак, що характеризують публічне управління, належать:

– цілі, завдання, функції органів публічного управління та їх реалізація;

– цілі, завдання, функції органів публічного управління здійснюються спеціальними суб’єктами публічного управління (органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування) у межах наділених їм державою владних повноважень;

– наявність процесуального характеру (змісту) норм адміністративного права у регулюванні адміністративно-правових відносин;

– системність, цілеспрямованість, ієрархічність, виконавчо-розпорядчий характер діяльності органів (посадових осіб) публічного управління.

Спеціальні ознаки притаманні лише поняттю адміністративного права тому, що вони характеризують особливості тих чи інших адміністративно-правових відносин між суб’єктами, які своєю чергою є відносинами адміністративних зобов’язань, характеризують особливості методу правового регулювання, що проявляються у застосуванні приписів, заборон і дозволів, а також у характеристиці особливостей понятійного апарату адміністративного права, джерелах, суб’єктах, функціях, процесу, відповідальності тощо.

Розглянуті ознаки, що характеризують поняття адміністративного права з урахуванням їх загального і особливого змісту, мають зв’язок з такими його категоріями.

Розглянуті категорії поняття адміністративного права можуть мати умовний якісний і кількісний виміри, що характеризують правовий статус суб'єктів. *Якісний вимір* суб'єктів адміністративного права залежить від сукупності таких ознак: галузі адміністративного права; історико-генетичної природи і соціального призначення адміністративного права; предмета, методів і принципів адміністративного права; нормативності і підзаконності адміністративного права; публічності, владності і функцій адміністративного права.

Кількісний вимір суб'єктів адміністративного права відображається у таких його складових частинах:

- органах виконавчої влади;
- органах місцевого самоврядування;
- територіальних об'єднаннях громад;
- індивідуальних і колективних суб'єктах адміністративного права;
- публічній адміністрації і публічному адмініструванні;
- актах адміністративного примусу;
- адміністративних послугах, що надаються суб'єктами публічного управління.

А. М. Школик до системи суб'єктів, що виконують функції публічної адміністрації, зараховує: органи виконавчої влади; державні установи, підприємства; органи місцевого самоврядування; комунальні установи та підприємства; приватні установи і підприємства; громадські організації, в тому числі у сфері професійного самоврядування [4, с. 43]. Водночас дослідник дотримується думки щодо потреби поділу запропонованих суб'єктів адміністративного права на такі групи: 1) органи виконавчої влади, які своєю чергою поділяються на: вищі (уряд або глава держави); 2) центральні (міністерства та інші органи з загальнонаціональною компетенцією); 3) місцеві (адміністрації, префектури) [4, с. 43]. Це означає, що відносини, які виникають під час виконання адміністративних зобов'язань суб'єктів правових відносин, передбачають наявність гарантій їх забезпечення і реалізації за допомогою визначеного у нормах адміністративно-правового механізму.

Забезпечення відносин, що виникають під час виконання адміністративних зобов'язань, залежить від реалізації політичних, економічних, юридичних, організаційних гарантій. До політичних гарантій адміністративно-правового змісту треба зарахувати:

- пріоритет людини і громадянина як у суспільстві, так і в державі;
- визнання вищою цінністю для людини забезпечення та захист її прав і свобод;
- багатопартійність як основа демократії і народовладдя;
- ідеологічна різноманітність, яка свідчить про свободу поглядів, слова, віросповідання та інших демократичних і правових засад захисту суб'єктів адміністративно-правових відносин;
- наявність стійкої і сильної державної влади на чолі з Президентом України, який є гарантом Конституції;
- здійснення розумного компромісу в діяльності гілок державної влади (законодавчої, виконавчої, судової).

Організаційні гарантії виконання адміністративних зобов'язань суб'єктами адміністративного права реалізуються шляхом розгалуженої системи інспектуючих, контролюючих, наглядових, правоохоронних як державних, так і громадських організацій на загальнодержавному і місцевому рівнях.

До юридичних гарантій виконання адміністративних зобов'язань уповноваженими на це суб'єктами адміністративного права варто зарахувати:

- вироблений і закріплений у нормах правовий механізм діяльності Президента України, а також усіх гілок державної влади;
- діяльність Уповноваженого з прав людини і громадянина в Україні;
- адміністративно-процесуальний та інші правові механізми захисту прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина в Україні;
- можливість звернення громадян України з заявами, скаргами, петиціями до органів державної влади;
- оскарження незаконних рішень і дій органів державної влади (посадових осіб), які порушують права, свободи суб'єктів адміністративно-правових відносин.

Звернемо увагу на те, що норми адміністративного права у сфері регулювання суспільних відносин мають публічний характер і стосуються:

- 1) встановлення правил організації (створення, реорганізація, ліквідація) державних органів, що здійснюють виконавчо-розпорядчу діяльність, пов'язану з регулюванням суспільних відносин;
- 2) обов'язків і прав державних органів їхніх посадових осіб, а також фізичних осіб, які є учасниками відносин у сфері публічного управління;

3) позитивного впливу на розвиток політичного, соціально-економічного, науково-технічного, культурного та інших напрямів функціонування суспільства і держави загалом.

Предметом адміністративного права варто вважати і діяльність суб'єктів, правовий статус яких регулюється окремими нормами адміністративного права (наприклад, у сфері економіки, фінансів, оподаткування). Норми адміністративного права регулюють суспільні відносини у сфері здійснення виконавчої влади. Класифікація цих відносин становить предмет адміністративного права, до якого належать:

1) зовнішні відносини, що безпосередньо пов'язані зі здійсненням суб'єктами публічного управління діяльності відповідно до своїх зовнішніх завдань, функцій та повноважень;

2) внутрішні (внутрішньо організаційні) відносини – це відносини, що безпосередньо реалізуються між суб'єктами публічного управління та пов'язані з їх внутрішньою діяльністю (наприклад, проходженням у цих органах особою державної служби);

3) відносини, які пов'язані зі здійсненням провадження у справах про адміністративні правопорушення;

4) відносини, що передбачають відповідальність за порушення встановленого порядку і правил (наприклад, адміністративно-деліктні відносини);

5) відносини з надання суб'єктами владних повноважень адміністративних послуг;

6) відносини між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Взаємодія адміністративного права з іншими галузями права передбачає аналіз не тільки його місця у загальній системі права, але й співвідношення між суб'єктами та зв'язок між ними з метою дослідження їх соціальної природи, об'єктів правового регулювання та інших особливостей у тій чи іншій галузі права. Наприклад, адміністративне право взаємодіє з конституційним, екологічним, земельним, інформаційним, кримінальним, трудовим, фінансовим, цивільним та іншими галузями права, кожна з яких має власні суб'єкти правових відносин.

Зазначимо, що взаємодія адміністративного права із вказаними та іншими галузями права має низку особливостей (політичних, економічних, соціальних), які впливають на характеристику суб'єктів і виявляються у такому:

1) адміністративне право як самостійна галузь права може здійснювати деталізацію і конкретизацію правового статусу суб'єктів з інших галузей права з метою визначення: правового механізму регулювання суспільних відносин між суб'єктами у тій чи іншій галузі права (наприклад, трудовому праві); компетенцію суб'єктів публічної влади у регулюванні окремої сфери публічного управління (наприклад, економічна, соціальна сфера суспільних відносин); наявних адміністративно-правових засобів захисту прав і виконання обов'язків суб'єктами в однорідних (конкретних) адміністративно-правових відносинах (наприклад, адміністративно-правові заходи впливу на суб'єктів у митному і фінансовому праві); реалізація форм і методів виконавчо-розпорядчої діяльності публічного управління центрального і місцевого рівня у відносинах між суб'єктами управління;

2) за допомогою адміністративного права можна врегульовувати відносини між суб'єктами, що наділені владними повноваженнями (правами, обов'язками) інших галузей права (наприклад, трудового, інформаційного, фінансового права);

3) адміністративно-правові методи та норми адміністративного права можуть використовуватись для врегулювання відносин між суб'єктами у сфері дії інших галузей права (наприклад, митного, фінансового права);

4) норми адміністративного права можуть бути використані для обмеження і заборони суб'єктами, що мають постійний чи тимчасовий правовий статус і можуть бути схожі за подібністю, характером і спрямованістю з іншими галузями права (наприклад, кримінальне право).

Висновки. Кроки, зроблені Українською державою щодо вступу до Європейської спільноти, потребують врахування особливостей і закономірностей розвитку національного адміністративного права відповідно до потреб, які передбачають інтереси держави, суспільства та окремих громадян, що пов'язані з регулюванням відносин нормами адміністративного права, призначення, структура і зміст яких повинні мати діалектичну єдність через ознаки, категорії, що характеризують правові інститути Європейського адміністративного права.

Узагальнюючи розгляд ознак і категорій, що характеризують адміністративне право, визначимо, що:

1) тенденції розвитку адміністративного права мають позитивний характер у частині його призначення як одного з правових інструментів у регулюванні суспільних відносин суб'єктами, наділеними владними повноваженнями;

2) шлях, пройдений Україною з часу здійснення адміністративної реформи, узгодження регулювання суспільних відносин нормами адміністративного права потребує єдиних підходів у характеристиці ознак і категорій, що мають діалектичну єдність з положеннями адміністративного права країн Європейського Союзу;

3) характеристика складових елементів адміністративного права та їх пізнання і застосування з метою регулювання адміністративно-правових відносин має мати узгоджене (типове) визначення через їх порівняння з відповідними ознаками і категоріями адміністративного права Європейського Союзу;

4) адміністративне право є сукупністю правових норм, за допомогою яких регулюються суспільні відносини, пов'язані з діяльністю суб'єктів у сфері реалізації виконавчої влади, а також внутрішньоорганізаційні відносини у структурних підрозділах державних органів та між суб'єктами відносин, що функціонують під час проходження державної служби і здійснення адміністративного судочинства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шмідт А. (2009). Загальне адміністративне право як ідея врегулювання: основні засади та завдання систематики адміністративного права / (пер. з нім. Г. Рижков, І. Сойко, А. Баканов); відп. ред. О. Сироїд (2-ге вид. перероблене та доповнене). Київ: К.У.С., 552 с.
2. Єрошенко О. (2012). Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. Донецьк: ТОВ "Глорія Трейд", 864 с.
3. Петрушенко В. (2009). Тлумачний словник основних філософських термінів. Львів: Вид-во Національного університету "Львівська політехніка", 264 с.
4. Соціологічна енциклопедія / Укл. В. Г. Городяненко. Київ: Академвидав, 456 с. (серія – "Енциклопедія ерудита").
5. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, С. Стеценко, О. Кузьменко та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018, 446 с.
6. Школик А. М. (2007). Порівняльне адміністративне право: навч. посіб. для юридичних факультетів та факультетів міжнародних відносин. Львів: ЗУКЦ, 308 с.
7. Новий український тлумачний словник (2008). Близько 20 000 слів і словосполучень (текст) / укл. Н. Д. Кусайкіна, Ю. С. Цибульник; за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. Харків: Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 608 с.
8. Основоположні категорії адміністративного права. URL: <http://tostderz.com>>Katedr (Дата звернення: 22.02.2025).
9. Великий енциклопедичний юридичний словник (2012) / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Київ: Вид-во "Юридична думка", 1020 с.

10. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / І. М. Балакірєва, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 190 с.

REFERENCES

1. Shmidt, A. (2009). *Zahalne administratyvne pravo yak ideia vrehuliuvannia: osnovni zasady ta zavdannia systematyky administratyvnoho prava* [General Administrative Law as an Idea of Regulation: Basic Principles and Tasks of Administrative Law Systematics]. (per. z nim. H. Ryzhkov, I. Soiko, A. Bakanov); vidp. red. O. Syroid (2-he vyd. pereroblene ta dopovnene). Kyiiv: K.U.S. 552 p. [In Ukrainian].
2. Ieroshenko, O. (2012). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] / ukl. Donetsk: TOV "Hloriia Treid", 864 p. [In Ukrainian].
3. Petrushenko, V. *Tlumachnyi slovnyk osnovnykh filosofskykh terminiv* [Explanatory dictionary of basic philosophical terms] Lviv: Vyd-vo Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika", 2009. 264 p. [In Ukrainian].
4. *Sotsiologichna entsyklopediia* [Sociological encyclopedia] Ukladach V. H. Horodianenko. Kyiv: Akademvydav, 2008. 456 p. (seriia – "Entsyklopediia erudyta"). [In Ukrainian].
5. *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Povnyi kurs; Pidruchnyk / Halunko V., Dikhtieivskiy P., Stetsenko S., Kuzmenko O. ta in. Kherson: OLDI-PLIuS, 2018. 446 p. [In Ukrainian].
6. Shkolyk, A. M. *Porivnialne administratyvne pravo* [Comparative administrative law]: Navch. posibnyk dlia yurydychnykh fakultetiv ta fakultetiv mizhnarodnykh vidnosyn. Lviv: ZUKTs. 2007. 308 p. [In Ukrainian].
7. *Novyi ukrainskyi tlumachnyi slovnyk* [A new Ukrainian dictionary] (2008). Blyzko 20 000 sliv i slovospoluchen (tekst) / ukl. N. D. Kusaikina, Yu. S. Tsybulnyk; za zah. red. d-ra filol. nauk, prof. V. V. Dubichynskoho. Kharkiv: Knyzhkovyi klub "Klub Simeinoho Dozvillia", 608 p. [In Ukrainian].
8. *Osnovopolozhni katehorii administratyvnoho prava* [Fundamental categories of administrative law]. Retrieved from: <http://tostderz.com>>Katedr (Accessed: 22.02.2025). [In Ukrainian].
9. *Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk* [The Great Encyclopedic Legal Dictionary] (2012) / za red. akad. NAN Ukrainy Yu. S. Shemshuchenka. 2-he vyd. pererobl. i dopovn. Kyiv: Vyd-vo "Yurydychna dumka", 1020 p. [In Ukrainian].
10. *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Administratyvne sudochynstvo v Ukraini: posib. dlia pidhot. do zovn. nezalezh. otsiniuvannia / І. М. Балакірєва, М. І. Белікова, І. В. Боіко та ін.; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 190 p. [In Ukrainian].

Дата надходження статті: 05.03.2025 р.

Oleksii OSTAPENKO

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Professor of the Administrative
and Informational Law Department,
Dr. Habil. (Law), Professor
oleksiy.i.ostapenko@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-0042-6509

Iryna KHOMYSHYN

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Professor of the Administrative
and Informational Law Department,
Dr. Habil. (Law), Professor
iryna.y.khomyshyn@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-6180-3478

ON THE FEATURES AND CATEGORIES OF ADMINISTRATIVE LAW

Among the trends in the development of the national administrative law of Ukraine, attention has long been paid to: general theoretical issues of reforming administrative law, which is associated with the European choice of development of Ukraine; consideration of issues that characterize the types, forms, and methods of public administration and its components; constitutional consolidation of the administrative and legal status of a person and a citizen in relations with the state (primarily with public administration); development of the provision of administrative services to individuals and legal entities to ensure their awareness of access and opportunities for the implementation of constitutional rights and freedoms; development of administrative justice in Ukraine, which became the basis for the formation of administrative procedural law.

Thus, this is far from a complete list of innovations that develop and become the object of administrative law and have a general constitutional basis. The application of constitutional provisions to explain the meaning and role of administrative law in the regulation of public relations requires an analysis of features and categories that, by their essence and features, have common theoretical characteristics with the administrative law of the European Union (hereinafter referred to as the EU), the administrative law of the EU administration, and the administrative law of the European Community.

Positive developments in the development of administrative law have been established through analysis and comparison, taking into account the pictures and categories in it. These require coordination with the features and regularities that characterize the administrative law of European countries in the field of public administration.

Keywords: European Union, public administration, subject, categories, principles of administrative law, administrative legal norms.